

יולי 2019

מנהל השלטון המקומי

שם הקורס:

מבוא לממשל ולשלטון מקומי (42 ש"א)

א. מטרת הקורס ותוצרי למידה:

להכיר את מערכת השלטון במדינת ישראל ואת השפעתה על התנהלות הרשות המקומית. להכיר את מהותו של השלטון המקומי במדינת ישראל, את המאפיינים של הרשות המקומית, את מקור סמכותה, את מרכיביה הארגוניים, את התנהלותה הפוליטית ואת קשרי הגומלין שלה עם גורמי חוץ – שלטון מרכזי וגורמים בעלי השפעה אחרים.

תוצרי למידה:

להכיר ולהבין את מהותו של השלטון במדינת ישראל ואת ההשפעות על התנהלותה של הרשות המקומית.
להכיר ולהבין את משמעותו של שלטון מקומי ואת התפתחותו.
להכיר ולהבין את מבנה הרשות המקומית, תפקידיה וסמכויותיה.
להכיר ולהבין את יחסי הגומלין בין הרשות המקומית לשלטון המרכזי ואת השפעתם על תפקודה של הרשות המקומית.
להבין את מהותו של מרכז השלטון המקומי ומשמעותו לרשות המקומית.
להכיר שינויים והתפתחויות בשלטון המקומי בימינו.

ב. תוכן הקורס:

השלטון במדינת ישראל, התפתחות השלטון המקומי בעולם, השלטון המקומי בישראל, הרשות המקומית – מהות, יחסי הגומלין של הרשות המקומית עם סביבתה, מרכז השלטון המקומי בישראל, סוגיות "אקטואליות" בתפקוד השלטון המקומי.

ג. תכנית הקורס לפי הנושאים:

א. השלטון במדינת ישראל:
מדינת ישראל – מדינה יהודית ודמוקרטית, הסדר הסטטוס-קוו – משמעויות לשלטון המקומי.
מוסדות וחקיקה של המדינה היהודית מול חקיקה להגנה על זכויות הפרט (חירות, שוויון, כבוד, קניין).
בחירות דמוקרטיות.
הפרדת הרשויות (הכנסת, הממשלה, בתי המשפט ובג"ץ) – משמעויות לשלטון המקומי.
מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור - סמכויות ומשמעויות לשלטון המקומי.
נשיא המדינה.
ב. שלטון מקומי:
התפתחות השלטון המקומי בעולם.
רפורמות בשלטון המקומי. מינהל ציבורי "חדש".
דגמים של שלטון מקומי בעולם ובארץ.
ג. השלטון המקומי בישראל:
התפתחות השלטון המקומי בישראל.
המסגרת המשפטית של השלטון המקומי. (הגדרה + מושגים)
ד. הרשות המקומית:
מהי רשות מקומית וסוגי רשויות מקומיות.
ראש הרשות ותפקידיו. התנהלות מועצת הרשות המקומית וועדותיה העיקריות (חובה, רשות, אד-הוק).
תפקידי הרשות המקומית. מבנה ארגוני ברשות המקומית, היחידות העיקריות ותחומי אחריות וסמכות.
בעלי תפקידים סטטוטוריים ותפקידיהם וסמכויותיהם. יחסי גומלין דרג מקצועי – נבחרים.
תקציב הרשות המקומית – מהות, סוגי התקציב. קבלת החלטות ברשות המקומית.
ה. יחסי הגומלין של הרשות המקומית עם סביבתה (יחסי גומלין שלטון מרכזי – שלטון מקומי):
משרד הפנים - סמכויותיו (כולל ועדה ממונה, חשב מלווה, חיוב אישי ועוד).
משרדי הממשלה העיקריים (חינוך, רווחה ועוד).

גופים ממלכתיים עיקריים והרשות המקומית (כולל מבקר המדינה, בתי משפט ועוד).
ו. מרכז השלטון המקומי בישראל:
מהות המרכז לשלטון מקומי, מבנהו ותחומי פעולתו.
יחסי הגומלין עם הרשויות המקומיות.
חברות בנות של המרכז לשלטון מקומי. מפעל הפיס ומשמעותו לשלטון המקומי כולל עץ ארגוני.
ז. סוגיות "אקטואליות" בתפקוד השלטון המקומי:
רפורמות. שיתוף תושבים. תהליכי הפרטה ומיקור חוץ. איחוד רשויות. ייעול מערכות ועוד.

מהלך השיעורים: הלימוד יתבסס על הרצאות מלוות במצגות וניתוח אירועים.

ד. חובות הקורס:

קריאת חובה בחומר הביבליוגרפי.
הצלחה בבחינה.

ה. ביבליוגרפיה:

1. יסודות השלטון המקומי (יח' 1-9), ת"א, האוניברסיטה הפתוחה.
2. אלעזר, ד. וקלכהיים, ח. (2001), השלטון המקומי בישראל, המרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה.
3. המדריך לנבחר החדש, משרד הפנים.

המינהל ללימודים מוניציפאליים